

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztőnk háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
DR. KISS PÁLNÉ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Féléves 3 kor. 50
Havonta 1 kor. 20

Füty a sötétben

Ki ne ismerné az inasgyerekeknek azt az alakját, mely, mikor a körülmények sötét este vagy éjjel hajtják valahová — a maga bátorítására el kezd fütyölni, mintha mondaná: lássátok, én nem félek.

Ez a jelenet jut eszünkbe akaratlanul is most, mikor az ellenünk összefogott hatalmak szócsoveinek nyilatkozatait halljuk. Minden nyilatkozatnak egy a tonója mint az összeszimult hangszere. Fogadkoznak erősen, hogy ők még ezután kezdik a tulajdonképpeni offenzívát. Az, hogy katonáknak százezrei haraptak a fűbe már, kiknek özvegyei és árvái szívet markoló jajjal töltik be a feldult határokat, — hogy százezrek vagy milliók lettek már az ő tevékenységükre nézve hasznavehetetlenekké, mint a győző szövetség foglyai: az nekik mind semmi. Egy-egy miniszter, sőt maga a fehér cár is kiáll a fórumra s hozzánk átkiabálva hirdetik az tizenet, hogy ők nem félnek, nem tángitanak. Majd megmutatják ők nemsokára nekünk. A békét tehát hiába kínálgatjuk nekik, azt még nem fogadják el, hallani sem akarnak arról mindaddig, míg földjükön egy ellenséges katona áll.

Hát tisztelt négyesszövetség! mi nem kínálgatjuk a békét. Mi végezők hiven a reánk váró nehéz kötelességet. Haladunk a reánk kényszerített uton lankadatlanul, igaz lelkesedéssel abban a reményben, hogy vérünk hullása gazdagítani fogja eddigi győzelmeink aratási eredményét. Harctéri jelentéseink nem hemzsegek a hazugságtól. Célunk pedig félreismerhetetlen, t. i. hogy szabaddá tegyük az elnyomott népeket, szétörjűk a vérszopó atyáskodás föld porába görnyedő bilincseit, nyissunk világgosságot a babona, az elfogultság és lelki sötétség gyászos vidékein s végül hogy biztosítsuk mind a magunk, mind a szabaddá lett népek általános békéjének anyagi és erkölcsi áldásait a magasabb kultúra törvényei szerint.

Mert bizony a tuloldalról hirdett kultúra, szines hazugság, melynek egy jöttája szines meg a szomorú valóságban. Mert annál a nemzetnél, mely saját polgárainak szegényes viskóit felperzseli, mindenéből kifosztja s amely elhagyatott, védtelen asszonyokat, gyermekeket állít elővédül vízözön hadserege elé, hogy az, menekülhessen, emezeket pedig a győzel-

mes fegyverek prédául dobja: hiába keressük a kulturát; a legvadabb, a legpiszkosabb vandálizmus az, mely a teremtett világban semmitsem tekint szentnek.

Hogy az orosz millió meg millió katonát képes még most is a harctérre vetni: az lehet, igaz, fölötte nem kételkedünk. De hogy milyenek lesznek azok a katonák, akikben a hősi bátorságot az olmosvégű kancsuka felti fel? azt már tudjuk a gyakorlatból. És hogy a cár miért szökik az ő biztos menedéket nyújtó fővárosából: szinte megfoghatatlan volna előtünk, ha nem tudnók, hogy a zsarnokság pántjaival összerótt hatalom korhadt gerendái recsegnak immár s közeleg az összeroppanáshoz.

Mi hát nem kínáljuk a békét sem közvetve, sem közvetlenül, csak elfogadjuk kész szívvel, ha

olyan formában jelentkeznek, hogy a mi becsületes gondolkodásunkkal egybevág, szándékainknak megfelelő feltételeinket, reményeinket minden irányban fedi. Ilyenre készek vagyunk bármikor, mert bennünket nem az öldöklés, pusztítás sötét szelleme vezet a most folyó, de talán évszázadokra is kiható küzdelmünkben, hanem a minden téren haladást, fejlődést biztosító béke.

Addig pedig, míg ennek az ideje eljön s mint az érett gyümölcs, magától lehull; Istenben bizó hittel nézzük a jövőt, könnyeinket szétmorzsoljuk, fájdalmainkat elnyomjuk s az ellentáborok szélkakasainak fenyegető rikoltozása előttünk nem lesz más, mint a bátorságot szinlelő inasgyerek fütye a sötétben.

Nagy Károly.

Grodno elesett

Oroszokat a Szerethig szorítottuk

Budapest, szeptember 3.

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában ellenség mindenütt a Szereth-vonalon vonul vissza. Seregeink üldözik. Orosz határon Zaloczeitől északra és Bródytől keletre, valamint a Dubnótól nyugatra fekvő területen a volhiai várháromszögben ellenséget újra egész vonalon harcabaocsátkozó csapataink támadják. Felső Jassolda mellett küzdő csapatainkkal is folyik a harc. Oroszokat egy mocsárterület szélén fekvő megerősített állásából kivertük

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin, szept. 3.

Nagyfőhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornok hadsereg-csoportja:

Lovasságunk tegnap rohammal elfoglalta a Friedrichstadtól északnyugatra fekvő leneveaden i megerősített hídfőt, amelyet gyalogság tartott megszállva, miközben 3 tisztet és 350 főnyi légénységet elfogott és egy gépfegyvert zsákmányolt. Vilnától északnyugatra és nyugatra elhúzódo harc vonalon oroszok megkísérelték, hogy előnyomulásukat megállítsák. Elő-törésük szokatlanul nagy veszteségeik mellett meghiúsult. Merc-

től délkeletre visszavetettük ellenséget. Augusztowi csatorna és Swisloc közt elértük a Nyement. Grodnónál rohamcsapatainknak gyors cselekvéssel sikerült Nyemenen átjutniok és egyes házakért vívott harc után várost elfoglalni. Itt 400 oroszot elfogtak.

Gallwitz tábornok hadserege Alekzice—Swisloc országúton megtörte ellenség utóvédjének ellenállását. E hadsereget tegnap összesen több mint 3000 oroszot elfogott és 1 ágyút és 18 gépfegyvert zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege: Pruzanytól északra üldöző hadoszlopunk a mocsárszorosokon való átjutásért harcol.

Mackensen tábornagy hadserege: Üldözés közben elfoglaltuk a Kassoldát, Lielec és Bereza—Vartuska mellett és Antopol környét (30 kilométernyire Kobrintól keletre) Osztrák-magyar csapatok Dubowojétől délkelet felé nyomulnak előre.

Délkeleti hadszíntér:

Bothmer gróf tábornok hadserege harcolva közeledik a Szerethszakas felé.

Legfőbb hadvezetőség.

Riga nem tartható

Stockholm, szept. 3.

Pétervári jelentések szerint a legközelebbi két hét a négyesszövetség kritikus időszaka lesz. Lehetetlenség Rigát huzamosabb ideig tartani, már csak azért sem, mert a németek a tenger felől nagyszabású offenzívára készülnek, a legteljesebb bizalommal lehet azonban az orosz flotta iránt viseltetni, amelyhez angol tenger-alattjáró raj csatlakozik, hogy az ellenséget szivós ellenállással legálabb gyöngítse.

Oroszország folytatja a háborút

Kopenhága, szept. 3.

A Pétervári Távirati Ügynökség a semleges államoknak újabb kommunikét küldött, melyben hangsúlyozza, hogy még ha Oroszország katonailag meg is volna rendülve, a nép és a kormány akkor is rendíthetetlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a háborút az entente többi államaival együtt tovább folytassa. Az a terv, hogy az orosz hadsereget szétgrasszák, és külön megsemmítsék, nem vezethet sikerre. Németország tartalékai ki vannak merítve és pénzügyi helyzete kritikussá vált.

Az orosz kommunikét a dán lapok azzal a megjegyzéssel kísérik, hogy az oroszok vitatkozni sem tudnak jobban, mint háborút viselni.

Hollandi tábornok az oroszok helyzetéről

Hága, szept. 3.

Az Arnheemben megjelenő „Arneheensche Courant” munkatársa beszélgetést folytatott Van der Goes hollandi tábornokkal, a kiről megjegyzi, hogy egy esetleges hollandi háború esetére ő van

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók a PALLAGI cégnél.

kiszemelve vezérkari főnöknek. A tábornok oroszországi offenzívánkról a következőket mondta:

— Lehetetlennek tartom, hogy az utolsó események után az orosz hadsereg Minszk és Rovno előtt megállhasson visszavonulásában.

— Ugyisintén lehetetlennek tartom azt is, hogy azt az óriási szerencsétlenséget, amely Oroszországot érte, az orosz nemzet előtt titokban lehessen tartani. A milliónyi sebesült és a keletnek vonuló menekülő tömegek már is valósággal kétségbeejtették az országot.

— Az osztrák-magyar-német hadsereg előnyomulásáról a következőket mondta Van der Goes tábornok:

— A szövetségesek offenzívájának taktikája igaz, hogy Napoleon taktikájára emlékeztet, de feltétlenül egy óvatos Napoleonra, akinek visszavonulása, ha a szükség ezt követelné, nem hónapokig, hanem csak néhány napig tartana.

Uj olasz haditervek

Zürich, szept. 3.

A Stampa jelenti, hogy Salandra a legközelebbi napokban visszaérkezik a frontról. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak a legközelebbi minisztertanácsnak, amely fontos határozatokat fog hozni nemcsak az Ausztria-Magyarország elleni háboru további vezetésében, hanem a Törökország elleni akció dolgában is. A kormány határozni fog azonkívül diplomáciai és katonai természetű intézkedéseknél is. Azt hiszik, hogy a minisztertanács hivatalos közlést is fog kiadni Olaszországnak a Dardanellák elleni akcióban való részvételéről. Allítólag kétszáz ezer embert szánt erre Olaszország és a csapatok már hetek óta készen állanak.

Szerb miniszterválság

Szófia, szept. 3.

A szerb politika szerint ama nehézségekkel kapcsolatban, amelyek az entente nek szülő szerb válaszból erednek, szerb miniszterválságról beszélnek.

Ugyanezért szerint Péter király és Sándor trónörökös Miklós cárnak kérésére küldték az entente javaslatait, illetőleg a Szerbia részéről teendő területengedések ügyében.

Harangból ágyu

Femes példaadás

Makó, szept. 3.

Az a hazafias szellem, amely a magyarországi minortarend tagjait mindenkor áthatotta, dicséretes módon nyilvánult meg ma az aradi rendház rendezésénél. Monay Ferenc dr., házfőnök elnököl a nevezetes ülésen, amelyen kimondották, hogy minorita rendház legnagyobb harangját felajánlják a hadseregnek.

A rendház valamennyi aradi tagjának jelenlétében hozták meg ezt a felemelő határozatot, amely méltóan illeszkedik bele a mino-

riták hazafias cselekedeteinek hosszú sorozatába. Unnapi hangulatban, szép és leandület beszédben jelentette be Monay Ferenc dr. házfőnök a rendnek azt a felemelő határozatot, hogy a minorita rendház legnagyobb harangját hadicélra, nevezetesen a hadsereg fémgyűjtő osztályának ajánlja fel.

A harangot, amely a Szűz Mária elnevezést kapta, tizenkét év előtt, ezerkilencszázharomban helyezték el az akkor felépült új minorita templomban. A hadseregnek felajánlott hatalmas harang harminckét métermázsa súlyu, tehát olyan nehéz, mint a templomnak másik három harangja együttvéve. Ezt a harangot

csak a legnagyobb ünnepeken, karácsonykor, húsvétkor, pünkösdkor és Szent Istvánkor szólaltatták meg. Az aradi rendház nagyon büszke volt erre az óriási harangra, amely most már nem fogja hirdetni többé Arad buzgó katolikusainak a kereszténység magasztos ünnepeit. Vajha ez a büszke harang is elősegíteni annak a lélekharangnak megszólalását, amely hirdetni fogja a világnak ellenségeink végső megsemmisítését.

A harangot az aradi térparancsnokságnak ajánlja fel a minorita rendház, amely holnap átiratílag fogja értesíteni hazafias elhatározásáról Hegedűs Ede alezredes térparancsnokot.

A világ gabonapiaca a háboruban

A világ gabonapiacának váltakozó eseményei a gabonabehozatalra szoruló országok szükségletének ellátását sokféleképpen befolyásolják. Legjelentősebb tényezője a világ gabonapiac-forgalmának a gabonaszállítmányok csök-

kenése. Különösen Angolország az, amely legjobban érzi a világ gabonapiacán beállott különböző eseményeket s az új aratási esztendőben nem csekély aggodalommal gondol Franciaország arra, hogy a háboru nagy nehézségeket támaszt Angliának gabonával való ellátása körül. Angolország a világ gabonatermő országaiból szerezte be szükségletét. Az alábbi táblázatból kitér, hogy milyen nagyrányú gabonaszállítmányok érkeztek Angolországba.

Kiviteli államok	Aratási év	
	1913-14	1914-15
Egyesült-Államok	Quarter	Quarter
Kanada	870.977	12.350.795
Oroszország	6.880.938	7.424.617
India	2.246.473	168.611
Magyarország, Ausztria és Németország	3.007.852	3.258.568
Balkán és Törökország	419.643	2.677
Ausztrália	104.328	9.427
Argentína	3.476.881	463.579
Egyéb államok	1.729.567	2.824.459
	345.124	151.858

Ezekből a számokból kiderül az, hogy Angolország az orosz és ausztráliai gabonabehozatok pótlására az Egyesült Államokból, Argentínából, Kanadából és Indiából volt kénytelen behozni nagyobb mennyiségeket. Első sorban az Egyesült-Államok gabonatermő országaira vetette szemét, csak hogy Észak-Amerikának gabonakészletei is megéreztek, hogy Oroszország, Spanyolország, Skandinávia, Hollandia, nem tudott a háborus esztendőben sem Oroszországból, sem más kiviteli államokból gabonát beszerezni és így nem volt elkérülhető, hogy Észak-Amerika gabonapiacán olyan erősen fogytak a készletek, hogy ezt megérezte az egész világ gabonapiaca. Ennek a természetes következménye volt

az árak megráulása s ehhez járult még az Angolországba irányuló szállítmányok magas díjtétele, úgy, hogy a háborus esztendőben volt olyan idő, amikor a buza ára tonnánként 300 márkáig emelkedett. A háboru második esztendőjében sem lesz elkérülhető, hogy a behozatalra szorult államok szükségletüknek ellátása céljából az Egyesült-Államokra vetik magukat s így szinte azt lehet mondani, hogy Amerika fogja monopolizálni a világnak búzával való ellátását. Amde bármily kedvezők legyenek Amerikában a termési eredmények, Anglia nem szabadulhat attól az aggodalomtól, hogy buzaszükségletének kielégítése akadályokba fog ütközni.

A makói hadifogoly munkások

Ujabb fogoly transzport.

Makó, szept. 3.

A megyei és városi hatóságok ügybuzgó közreműködésében már is sikerült a makói gazdaközönység körében fellépett munkaerőhiányon némi mértékben segíteni azzal, hogy a katonai parancsnokságtól orosz foglyoknak gazdasági munkára való igénybevételét kérték. Lapunk tegnapi számában már megírtuk, hogy a ki-

látásba helyezett 600 hadifogoly közül esütörtökön reggel 100 már megérkezett, akiket egyes munkaadók már igénybe is vettek. De ezt a száz fogoly-munkást, azzal a feltétellel osztották ki, hogy őket f. hó 12-én, vasárnap vissza kell vinni a város házára és pedig azért, hogy ekkor olyan gazdáknak adják át kiknek a legsürgősebben és elodázhatatlanul szükségük van pl. kukoricatoréshez, munkaerőre.

Felhívja tehát a polgármesteri hivatal mindazokat, akik igényeiket már régebben bejelentették, de az első transzportból fogoly-munkásokhoz nem juthattak, hogy igényeik érvényesítése céljából f. hó 8-ikáig, szerdáig haladéktala-

nul újból jelentkezzenek.

Tegyük ezt annál is inkább meg, mert azonkívül, hogy első sorban ezeknek az újrajelentkezőknek osztják ki 12-én a foglyokat, a még ma bejelentett, újabb 30 főből álló fogoly-csoportból is, mely ma vagy holnap érkezik meg, első sorban azok vehetnek igénybe munkásokat, persze korlátozott számban.

Fontosnak tartjuk még egyszer a munkaadó közönséget a következőkre figyelmeztetni:

„Azok a munkaadók, kik a foglyokat átvesszik, kötelezik magukat arra, hogy a foglyok tartását, étellemezését, örzését és költségeik fizetését pontosan betartják. Köteles minden munkaadó a foglyokat önmaga élelmezni. A foglyokat csak annyi ideig tarthatja mindenki magánál, amennyi időt erre a városi hatóság megszab. Ez az idő egy hétnél több nem lehet. A városi hatóság felszólítására köteles mindenki a nála levő foglyot oda beszállítani, ahova azt a hatóság kívánja.”

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szept. 4. Szombat Róm. kath. és Protest. Rozál sz. Görög-orosz aug. 22. Zotik és t. Nap kel 5 óra 21 perckor, nyugszik 7 óra 35 perckor.

Időjárás. Száraz idő várható további hőemelkedéssel. Sürgősné prognózis: Száraz, melegebb. Déli hőmérséklet 22-2 Celsius.

— Megfelelő választás. Egyik legutóbbi közgyűlésen megemelt végrehajtó-választás ellen ma Nagy Sándor városi képviselő és társai felelősséget nyújtottak be. Felelősségükben arra hivatkoznak, hogy a megválasztott végrehajtók nem bírnak a törvényes képesítéssel, hogy a választás is törvénytelen volt, mert a törvényes határidőn belül történt. Ezen az alapon a választás megsemmisítését kéri.

— A vetőmagszükséglet biztosítása. A kereskedelemügyi miniszterrel a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg felhatalmazta a nagyváradi miniszteri kirendeltséget, hogy az ország bármely részéből, a kirendeltség területén szükséges vetőmag fedezésére, közvetlenül a termelőktől 100 waggon búzát, 20 waggon rozsot és 100 waggon árpát szerezzen be a gazdák között való kiosztás céljából. A kirendeltség elsőrendű s minden vidék termési viszonyainak megfelelő vetőmagot szerez be s azt a hatóságilag megállapított maximális áron készpénzfizetés mellett adja el a gazdáknak. A szükséglet a vármegyei gazdasági egyesületeknél jelentendő be.

— Drágul a bor is. A borárak az egész országban rendkívüli mértékben emelkednek. A termelők s a borkereskedők készletei már rég erősen megcsappantak és később pedig az olasz háboru kitörése után szinte ugrásszerűen drágult a bor, mert a dalmát, isztriai és tiroli borokra számítani nem lehet. Már pedig ezek a borvidékek a monarchia borszükségletének harmadát, néha felét lát-

ják el. Megjegyzendő e mellett, hogy Németország jelentős mennyiségű vörös bort vett nálunk a hadsereg részére, mert a francia és olasz behozatal teljesen megszűnt. Akármilyen jó lesz idei szüretünk, eredménye aligha lesz befolyással a mai magas árakra, — mert készleteink egészen jelentéktelenek, a szükséglet pedig éppen a fontos bortermő vidékek elzárása miatt tekintélyesebb lesz, mint normális időkben.

— A tájfajta méntelepen, mint lapunk tegnapi számában is közöltük, ma kezdődtek meg a párosítások és ezzel kapcsolatosan a törzskönyvezések. Előkelő látogatója is volt ma a ménesállomásmának gróf D'Orsay Olivernak, létezését főfelügyelőnek szemléltében.

— Adomány. Pollák Sándor makói lakos jótékonycélú kiosztásra 50 koronát adományozott.

— A lecsúszott vasvilla. Hódmezővásárhelyről írják, hogy Kristó János kopáncsi tanyáján borzalmas szerencsétlenség történt. Szénát raktak boglyába. A boglya tetején Széles József kiscsászda állott vasvillával, lent pedig Kristó János és Albert Imréné, szül. Kristó Zsuzsanna segédkeztek neki. Amikor a boglyát le akarták kötni, Széles József kezéből kicsúszott a vasvilla és úgy furódott Albertné fejébe, hogy az egyik szeme és az orra között egészen az agyáig hatolt. Vértárgasztó sikoltására az apja hozzáfutott és kirántotta fejéből a vasvillát, azonnal kocsiara tették és bevitték a kórházba, ahol — anélkül, hogy magához tért volna — meghalt.

— Eltűnt ló. Augusztus 31-én este a Pusztá 91. sz. tanyáról elszaladt egy drb. 3 és fél éves, nyári fekete, csillagos, 2 hátsó lábára kesely kancsa ló, megtaláló a városházához hajtsa be és a rendőrségnek jelentse.

— Talált fokhagyma. Kadlec László 9 éves, Kadlec István 6 éves és Baranyi György 6 éves fiuk a Kálvin-utcaon egy zsák fokhagymát találtak s azt behozták a hivatalhoz, tulajdonosa átveheti.

— Rendőri hír. A rendőrségnél egy kendőbe kötve férfinagymell és 4 drb. ing-gallér őriztetik gazdátlanul.

A munkakerülők hadisegélye

Makó, szept. 3.

A munkakerülők hadisegélyének beszüntetése iránt egyik vármegye alispánja a következőket rendelte el:

A hadisegélyben részesülők közül sokan nem hogy a kínáló munkaalakalmat nem használták, de felszólításra sem hajlandók munkába állni, azért, mert hadisegélyükből megélhetésük munkánélkül is biztosítva van.

A hadviselésnek is nagy érdeke, hogy a szeretett hazánkért hadbavonultaknak elhagyott munkakörét az itthonmaradottak teljes mértékben betöltsék s ezáltal a hadviselés anyagi eszközeit lanykadatlan munkával biztosítsák.

A haza és a hadbavonult hoz-

zártartozók ellen vétkeznek tehát azok, akik a munkából magukat kivonják, kivált most, mikor az aratás és cséplés a munkára bő alkalmat nyújtanak.

Miután a jelenlegi súlyos szezonyok között az eléggé el nem ítélt munkakérdés megakadályozása a hatóságoknak fontos kötelességés képezi, felhívja a főszolgabírákat, községi előjáróságokat és helyi bizottságokat, hogy amint tudomást szereznek arról, hogy a segélyezettek közül azok, akiket munkavállalásban valamely körülmény, (kisgyermek gondozása, testi gyengeség, betegség) nem akadályoz, munkát vállalni nem hajlandók: a segély beszüntetése iránt azonnal tegyenek a járási főszolgabíróhoz előterjesztést.

Az előjáróságokat utasítja, hogy a rendeletben foglaltakat a községekben azonnal hirdessék ki s hozzák legszélesebb körben s lakosság tudomására. Nem ártana, ha minden vármegyében megvalósítanák.

Felvétetik egy tanyás IRITZ MIKSÁNÁL.

Kolera Apátfalván

Kiszomboron megszűn!

Makó, szept. 3.

Általánosan tudott, hogy a háborús állapot ropogant nagy és felelősségteljes munkát ró az egészségügyi hatóságra. Nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a mi városi és vármegyei egészségügyi hatóságaink mindent megtesznek a fel-fellépő járványok gyors és radikális elfojtására. Alig két héttel ezelőtt Kiszomboron ütötte fel fejét a fekete rém, a kolera. Ugy a csanádmezei, mint a szomszéd torontálmegyei hatóságok fokozott figyelemmel kísérték az óvintézkedési esirájában elfojtották a kiszombori kolera veszélyt. A nagyszentmiklósi szolgabíró ma arról értesítette táviratilag a polgármestert, hogy Kiszombor koleramentes.

Ezzel szemben szomszédunkban, most már Csanádmege területén, Apátfalván lépett fel a kolera, melynek ezideig egy áldozata van. Augusztus végén koleragyanus tünetek között megbetegedett Német Etel, 19 éves apátfalvai lány. Pár nap múlva nagy szenvedések között meghalt. A hatóság orvosai felboncolták a hulláját és bélürülékét a gyulai kórházba küldték megvizsgálás végett. A vizsgálat eredményéről ma értesítették a megyei hatóságot, e szerint a haláleset okozója tényleg kolera volt.

Együttal az az értesítés érkezett, hogy ugyanabban a házban, ahol a halálozás történt, ujra gyanus megbetegedés van.

Minden szükséges intézkedést megtettek, hogy izolálják a bajt. Csak a lakosság okos és elővigyázatos magaviseletére van szükség, hogy Makót a kolera megkímélje pusztításaitól.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Szombaton Radó Nelly és Révész Ilonka felléptével: TISZAVIRÁG nagy operett.

Vasárnap délután olesó helyárrakkal A KÉT JÓMADÁR nagy operett.

Vasárnap este 8 órakor rendes helyárrakkal Radó Nelly és Révész Ilonka felléptével TISZAVIRÁG nagy operett.

Hétfőn Sebestyén Irma és Radó Nelly felléptével TISZAVIRÁG nagy operett.

Kedden Radó Nelly és Záró Gizi felléptével MOZIKIRÁLY nagy operett.

Szerdán délután fél 4 órakor olesó helyárrakkal Kis házy Sári felléptével SULAMITH (Jeruzsálem leánya) héber daljáték.

Szerdán este 8 órakor rendes helyárrakkal ZSUZI KISASZSZONY vig operett.

Csütörtökön A TÁRKÁNYI LEGÉNYEK.

* Tiszavirág bemutatója. Óriási érdeklődéssel várja közönségünk a Király-színház legnagyobb sikerű operettújdonosságának, a „Tiszavirág”-nak ma esti bemutató előadását és ez az érdeklődés teljesen indokolt is, mert a fővárosi sajtó kivétel nélkül elragadtatással ír a „Tiszavirág”-ról, a mely nemcsak zene, hanem szöveg tekintetében is elsőrangú alkotás. E rendkívül poétikus operetében igen sok a komikum is, úgy hogy a közönség nemcsak a szebbnél szebb énekszámokban gyönyörködhetik, hanem kitünően mulat eljéttől végig. Szóval kitünő mulatós szöveg, gyönyörűen hangszerelt zene, a mely jó előadással párosulva biztosítja az előadás nagy sikerét, a melyre szintársulatunk vezetősége számít. A „Tiszavirág”-ra Nádasy új díszleteket csináltatott és gondoskodott róla, hogy a kiállítás fényes legyen. A vezetőszereteket Radó Nelly, Révész Ilonka, Nádasyné, Pintér Irma, Remete, Komlós, Rónai, Kaffka, Torma és Sugár játsszák.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap két előadás lesz ismét színházunkban. Délután fél 4 órakor olesó helyárrakkal „A két jómadár” című kitünő vig operette kerül előadásra, melynek a múlt héten oly nagy sikere volt. A főszerepeket ezuttal is Révész Ilonka, Pintér Irma, Sugár, Komlós, Rónai, Torma és Szarvasi játsszák. Este rendes helyárrakkal bérlet-szünetben másodszer játsszák a „Tiszavirág”-ot.

Irodalom

A Nyugat, Ignóty, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1915. évi szept. 1. száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom Babits Mihály: Kártyavár (Regény I.) Térei Sándor: A gyermek (Vers) Halász Imre: Széll Kálmánról Kosztolányi Dezső: Ádám (Vers) Ambrus Zoltán: A független ember (Novella) Felék Gyéza: Krivosein Ambrus

Zoltán: Háborús jegyzetek Ady Endre: Szép a Szép. — Legyetek emlékezéssel hozzám. — Csak rosszabb volnék (Vers) Figyelő: Lovag Adám: La Belgique Langlante Felvinci Takács Zoltán: Négy fal közül a sivataghoz Kosztolányi Dezső: Magyar kabaré Kázmér Jenő: Cafard Székula Gyula: Bródy Zsigmondról Főmunkatársak: Ambrus Zoltán, Babits Mihály, Elek Artur, Halász Imre, Kaffka Margit, Lackó Géza, Móricz Zsigmond, Osvát Ernő, Schöpflin Aladár. Előfizetési ára: Egy évre 24 K. félévre 12 K. egyes szám ára 1 K 20 fill. Megjelenik minden hónap 1-én és 16-án.

Állítsa meg

a rikkanosot és kérjen tőle egy „Makói Független Ujság”-ot, megtalálja benne amiresztőség van.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(983)

105. fejezet.

A lélekkufárok.

De kiszabadulta után sem igen mer a cselekvés terére lépni, mert a rendőrség erősen nyomozta őket, e mellett Góliátot is keményen vallatták, ki mind mostanig állhatatosan kitartott a tagadásban. De ki tudja, meddig bírja ki?

Egy napon a vallató kapitány ismét maga elé vezettetett Góliátot, kit a börtön levegője már keményen megviselt.

— Hallja-e Tenger Mihály, már maga most a harmadik hónapja eszi a keserves rabkosztót és mint látom meglehetősen le is fogyott. Nem szeretne szabadulni innét?

— Nem csak szeretnék, de óhajtóm is, mert engem ártatlanul tartanak itt elzárva.

— Ártatlanul-e? gunyólodott a kapitány, Ugyan ki rabolta ki a fővárosi takarékpénztárt?

— Annyit tudok, hogy én nem.

— A kapitány legyintett kezével.

— Hiszen tudtam, hogy tagadni fogja! Pedig lássa, maga segíthetne magán.

— Hogyan? nézett fel Tenger Mihály.

— Magát rögtön szabadon bocsátanám, ha nekem a banda tagjait elárulná.

— Én? De hirtelen meggondolta magát s hozzátette: én nem vagyok semmiféle bandának a tagja!

— E szerint hát én nem akar innét kiszabadulni?

— De nagyon is akarok, sőt sőt hiszem is, hogy kiszabadulok, mert meg vagyok győződve, hogy rámm nem bizonyíthatnak semmit.

— De hátha mégis? Erre Tenger Mihály gunyosan mosolygott.

(Folyt. köv.)

POÓR ENDRE

gyógymercséni kapható Makón:

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható érzéltető szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvrétség és mindenféle bőrtisztáltság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfijító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfijító 1 korona piperecsarek 100 fill. Készlettel rendelkezik.

Hagymás, fokhagymás és tormás zsákok kaphatók.Fűzfavesszők gacsibai tanyámon eladóak
Mandl Zsigmond, Makó.**Marhákat, vágókat, fias bika tehenet, ökröt, tinót, csikót és úszókat vásárol****SEMANN JÓZSEF,**

értekezhetni Iritz Miksánál.

Hőseink nagy arckép albumába még mindig veszünk fel fényképeket**Makulatur papír** Hirdetéseket felvesz kapható jutányos áron a kiadóhivatal.
kiadóhivatalunkban**Lábapoláshoz! Izzadás ellen!**

A mostani világháboruban a nagy fáradalmak között harcosaink áldása

1 tubus
1-50**Pára-pasta**1 tubus
1-50

megkönnyebbiti a gyaloglást, megszünteti a test (láb és kéz) izzadását, megakadályozza a bőrkeményedés képződését és bevált óvszer az összes bohák tetvek és egyéb férgek ellen

Kapható Makón:

Popper Gyula drogériájában, Fötér.

Tábori postacsomagban küldhető

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting”
Diesel motorok

Szívőgáz

.: és benzinmotorok. .:

Cséplőgarnitúrák benzin- és nyersolajlokomobillal. Benzines magánjárók.

Meglepő újdonság!

Nyersolajmotorok

keresztfejvezetővel.

Belléri Ignác és Társa mórnyaki Iroda

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.

Saját érdekekben kérjen! Ittani árjainkat!

Legmesszebbmenő jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

Felvétetik egy megbízható család a Proféta-vendéglőben. Értekezni lehet IRITZ MIKSÁNÁL.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

Készülnek: Rovatos ivék,
Számlák,
Zárszámadások,
Üzleti kártyák,
Árjegyzékek,
Kereskedelmi nyomtatványok,
Névjegyek,
Szóró-cédulák,
Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett műintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!**A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG**

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek: Irodalmi művek,
Folyóiratok,
Hírlapok,
Doktori értekezések,
Iskolai értesítők,
Körlevelek,
Meghívók,
Táncrendek,
Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett gyorsajlóján, Makón.